

MINISTERSTVO FINANCÍ

Č. j.: MF-11057/2019/36

ZPRÁVA

**o výsledcích kontrol provedených u stavebních spořitelén
a penzijních společností v roce 2018**

Květen 2019

Obsah

Shrnutí	3
1 Kontrola a dozor na finančním trhu	4
1.1 Právní rámec.....	4
1.2 Informační systémy.....	5
2 Kontroly u stavebních spořitelen	6
2.1 Subjekty kontrol	6
2.2 Výsledky kontrol.....	6
2.2.1 Poskytování státní podpory v případě účastníků, jejichž smlouvy byly předmětem přechodu práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření	7
2.2.2 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří mají uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv, v situacích, kdy stavební spořitelna nemá dostatek informací k posouzení nároku účastníka na státní podporu	8
2.2.3 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří jsou občany Evropské unie majícími povolený pobyt na území České republiky nebo jsou cizinci majícími na území České republiky trvalý pobyt	9
2.2.4 Poskytování státní podpory v závislosti na výši částky uspořené v příslušném kalendářním roce	10
2.2.5 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří uzavřeli smlouvu o úvěru ze stavebního spoření.....	11
2.2.6 Shrnutí kontrol ve stavebních spořitelnách.....	13
3 Kontroly u penzijních společností.....	15
3.1 Subjekty kontrol	15
3.2 Výsledky kontrol.....	15
3.2.1 Dodržování zákonných lhůt pro vracení státního příspěvku	15
3.2.2 Dodržování povinnosti penzijní společnosti vrátit státní příspěvek	17
3.2.3 Nárok na státní příspěvek ve vazbě na změnu délky pojištěné doby	18
3.2.4 Shrnutí kontrol v penzijních společnostech	19
4 Správní řízení.....	22
4.1 Správní řízení se stavebními spořitelny	22
4.2 Správní řízení s penzijními společnostmi	23
5 Závěr.....	24

Shrnutí

Česká republika v rámci své bytové a důchodové politiky vynaložila na podporu stavebního spoření a penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření, v roce 2018 celkem 10,9 mld. Kč, a to 3,9 mld. Kč na podporu stavebního spoření a 7,0 mld. Kč na podporu penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření.

Za účelem prověřování, zda je státní podpora v této oblasti poskytována v souladu se zákonnými pravidly, vykonává Ministerstvo financí dozor nad dodržováním zákonných podmínek.

Během roku 2018 provedlo Ministerstvo financí v rámci výše uvedeného dozoru kontroly ve všech stavebních spořitelnách a penzijních společnostech působících na finančním trhu v České republice. Celkově bylo zkontrolováno 2.249 případů s úhrnnou částkou poskytnuté státní podpory a státního příspěvku ve výši 19,7 mil. Kč.

U stavebních spořitelen bylo zkontrolováno celkem 755 smluv o stavebním spoření, na které byla poskytnuta státní podpora ve výši 7,4 mil. Kč. Kontroly byly zaměřeny na případy, kdy by mohlo dojít k neoprávněnému poskytnutí státní podpory (např. v situacích, kdy mají účastníci více smluv o stavebním spoření nebo nejsou občany České republiky) a na případy, kdy poskytnutý úvěr nebyl použit na financování bytových potřeb. Nedostatky byly zjištěny v 59 případech, tj. v 7,8 % z kontrolovaných případů. Kontrolami nebylo zjištěno takové pochybení stavebních spořitelen, které by vedlo k systematickému porušování jejich zákonných povinností.

U penzijních společností bylo zkontrolováno celkem 1.494 smluv o penzijním připojištění, resp. o doplňkovém penzijním spoření, na které byl poskytnut státní příspěvek ve výši 12,4 mil. Kč. Kontroly byly zaměřeny na dodržování zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku v případech, kdy státní příspěvek nebyl použit ve prospěch účastníků, a na vznik nároku na státní příspěvek ve vazbě na změnu délky pojištěné doby z titulu doplacených příspěvků účastníka penzijního připojištění. Nedostatky byly zjištěny v 1.345 případech, tj. v 90 % z kontrolovaných případů. Kontrolami nebylo zjištěno takové pochybení penzijních společností, které by vedlo k systematickému porušování jejich zákonných povinností.

1 Kontrola a dozor na finančním trhu

Zpráva o výsledcích kontrol provedených u stavebních spořitelen a penzijních společností v roce 2018 (dále jen „zpráva“) je předkládána ke zveřejnění podle ustanovení § 26 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o kontrole“). Zpráva obsahuje pouze zobecněné a anonymizované informace s uvedením konkrétní oblasti kontrol a jejich výsledků.

Hodnocení výsledků kontrol uvedené ve zprávě vychází ze skutečností a poznatků z kontrol provedených v roce 2018 u stavebních spořitelen a penzijních společností, přičemž zahrnuje také kontroly zahájené v roce 2017, které byly ukončeny v roce 2018.

1.1 Právní rámec

V rámci působnosti Ministerstva financí (dále jen „ministerstvo“) stanovené zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vykonává ministerstvo, konkrétně Odbor 36 – Dozor na finančním trhu, podle § 15 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o stavebním spoření“), dozor nad dodržováním podmínek pro poskytování státní podpory stavebního spoření stanovených tímto zákonem a podle § 156 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o doplňkovém penzijním spoření“), státní dozor nad dodržováním povinností penzijních společností v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku.

Provozovateli stavebního spoření jsou podle zákona o stavebním spoření stavební spořitelny. Stavební spořitelna je banka, která může vykonávat pouze činnosti, povolené jí Českou národní bankou v rámci udělené bankovní licence, a kterými jsou stavební spoření (tj. účelové spoření spočívající v přijímání vkladů od účastníků stavebního spoření), poskytování úvěrů účastníkům stavebního spoření a poskytování státní podpory těmto účastníkům, a další činnosti podle § 9 zákona o stavebním spoření.

Penzijní připojištění prostřednictvím majetku v transformovaném fondu a doplňkové penzijní spoření prostřednictvím účastnických fondů provozují penzijní společnosti, kterým bylo Českou národní bankou uděleno povolení k činnosti penzijní společnosti podle zákona o doplňkovém penzijním spoření. Penzijní společnosti shromažďují a umísťují příspěvky účastníků penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, příspěvky placené za účastníka jeho zaměstnavatelem a státní příspěvky a vyplácejí dávky z penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření.

Kontroly byly vykonány podle příslušných ustanovení zákona o kontrole. Kontrolou podle zákona o kontrole se rozumí formalizovaný proces zjišťování kontrolního

orgánu, resp. kontrolujících, zda kontrolovaná osoba dodržuje právní povinnosti, které přísluší kontrolnímu orgánu kontrolovat. Kontrolovanou osobou se v tomto případě rozumí stavební spořitelna nebo penzijní společnost, kontrolním orgánem se rozumí ministerstvo a kontrolujícími pracovníci příslušného odboru ministerstva.

Kontroly jsou prováděny převážně z vlastního podnětu kontrolního orgánu, tj. ministerstva, v návaznosti na plán kontrol. Plán kontrol, včetně jejich zaměření, sestavuje ministerstvo na základě vyhodnocení kontrol provedených v předchozím období, případně na základě vnějších podnětů (např. od jiného organizačního útvaru ministerstva, účastníků stavebního spoření, penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření, nebo České národní banky jako orgánu dohledu). Do plánu kontrol jsou zahrnuty všechny stavební spořitelny a penzijní společnosti. Plán se sestavuje na období jednoho kalendářního roku.

V případě potřeby je možné provést kontrolu mimo plán kontrol, zejména na základě zjištění zásadních informací z další činnosti odboru nebo zásadního vnějšího podnětu.

Zákon o stavebním spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření rovněž připouštějí výkon státního dozoru nad stavebními spořitelkami a penzijními společnostmi bez zahájení kontroly podle zákona o kontrole, tedy vyžádání podkladů a informací nezbytných pro objasnění skutečností souvisejících s tímto dozorem od stavební spořitelny nebo penzijní společnosti a jejich kontrolu. Zpráva z důvodu její ucelenosti obsahuje také závěry z takto vykonaného státního dozoru.

1.2 Informační systémy

Ministerstvo spravuje a provozuje pro účely dozoru nad dodržováním podmínek pro poskytování státní podpory stavebního spoření a pro zpracování žádostí o poskytnutí státní podpory a jejího vracení informační systém stavebního spoření. Pro účely výkonu státního dozoru v souvislosti s poskytováním a vracením státního příspěvku doplňkového penzijního spoření, resp. penzijního připojištění, a pro zpracování žádosti o poskytnutí státního příspěvku a zprávy o jeho vracení spravuje a provozuje informační systém doplňkového penzijního spoření.

V informačním systému stavebního spoření se evidují zejména základní identifikační údaje o účastnících stavebního spoření, údaje o uzavřených smlouvách o stavebním spoření, délce trvání doby spoření, o nárocích na státní podporu ve vztahu k právním předpisům platným v době uzavření smlouvy a výši přiznané státní podpory. Obdobně se v informačním systému doplňkového penzijního spoření evidují zejména základní identifikační údaje o účastnících penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, údaje o uzavřených smlouvách o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření, délce pojištění, resp. spořicí doby, o nárocích na dávky, výši příspěvku účastníka a přiznaného státního příspěvku.

Ministerstvo je ze zákona oprávněno provádět kontrolu shody údajů vedených v obou informačních systémech s údaji evidovanými v základním registru obyvatel, v informačním systému evidence obyvatel a v informačním systému cizinců; u penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření navíc v registru pojištěnců vedeném Ústředím Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR a v evidenci České správy sociálního zabezpečení.

2 Kontroly u stavebních spořitelén

2.1 Subjekty kontrol

V roce 2018 působilo na finančním trhu v České republice celkem 5 stavebních spořitelén oprávněných k nabízení a poskytování finančních služeb v oblasti stavebního spoření, které podléhaly kontrole dodržování podmínek pro poskytování státní podpory:

Českomoravská stavební spořitelna, a. s., IČ 49241397,
Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., IČ 60192852,
Raiffeisen stavební spořitelna a. s., IČ 49241257,
Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., IČ 60197609,
Wüstenrot – stavební spořitelna a. s., IČ 47115289.

Ministerstvo v roce 2018 stavebním spořitelnám poukázalo ze státního rozpočtu zálohy státní podpory v celkové výši 3,916 mld. Kč.

2.2 Výsledky kontrol

Provedené kontroly byly zaměřeny na dodržování podmínek pro poskytování státní podpory stanovených zákonem o stavebním spoření, a to v případech:

- účastníků stavebního spoření (dále v textu této části zprávy jen „účastník“), jejichž smlouvy byly předmětem přechodu práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření v případě jejich úmrtí,
- účastníků, kteří mají uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv o stavebním spoření (v textu této části zprávy jen „smlouva“), v situacích, kdy stavební spořitelna nemá dostatek informací k posouzení nároku účastníka na státní podporu,
- účastníků, kteří jsou občany Evropské unie s povoleným pobytem na území České republiky nebo jsou cizinci majícími na území České republiky trvalý pobyt,
- účastníků s nárokem na státní podporu v závislosti na výši částky uspořené v příslušném kalendářním roce,
- účastníků, kteří uzavřeli smlouvu o úvěru ze stavebního spoření.

Výběr a počet konkrétních smluv určených ke kontrole podle shora uvedeného zaměření byl proveden na základě předem stanovených kritérií podle příslušného tématu zaměření kontroly.

Při výkonu kontroly ministerstvo také prověřovalo, jestli stavební spořitelny plní své povinnosti, které jim ukládá § 13 zákona o stavebním spoření, tj. zda kontrolují, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi.

2.2.1 Poskytování státní podpory v případě účastníků, jejichž smlouvy byly předmětem přechodu práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření

V tomto případě byla provedena tzv. kontrola od stolu, kdy ministerstvo ke kontrole dodržování podmínek pro poskytování státní podpory využilo údaje, které jsou o účastnících vedeny v informačním systému stavebního spoření provozovaném ministerstvem, bez zahájení kontroly podle zákona o kontrole. Po vyhodnocení shromážděných podkladů slouží výsledky kontroly jako podklady pro zahájení správního řízení se stavebními spořitelny.

Kontrola byla zaměřena na dodržování podmínek pro výplatu státní podpory účastníkům v souvislosti s § 8 zákona o stavebním spoření, ve znění účinném do 31.12.2013, tj. zda v důsledku úmrtí účastníka nemohlo dojít k poskytnutí státní podpory účastníkům – nabyvatelům práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření v rozporu s podmínkami stanovenými v § 10 zákona o stavebním spoření.

Podle § 8 zákona o stavebním spoření, ve znění účinném do 31.12.2013, v případě úmrtí účastníka přecházejí práva a povinnosti vyplývající ze stavebního spoření na pozůstalého manžela. Není-li pozůstalý manžel, jsou práva a povinnosti vyplývající ze stavebního spoření předmětem dědění, jen dohodnou-li se dědicové v dohodě o vypořádání dědictví, že práva a povinnosti ze stavebního spoření převezme jeden z nich. Od 01.01.2014 platí nová právní úprava, kdy závazek ze smlouvy zaniká úmrtím účastníka a součástí pozůstalosti je pohledávka na výplatu uspořené částky a záloh státní podpory evidovaných na účtu účastníka včetně záloh státní podpory za kalendářní rok, ve kterém účastník zemřel, podle uspořené částky ke dni úmrtí účastníka v tomto kalendářním roce.

Ke kontrole bylo vybráno celkem 211 smluv u všech stavebních spořitel, u nichž byla ministerstvu v roce 2017 podána stavebními spořitelny informace o úmrtí účastníka a přechodu práv a povinností na jiného účastníka. Na kontrolované smlouvy byla poskytnuta státní podpora za celou dobu spoření ve výši 1,3 mil. Kč.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že:

- v 24 případech z celkového počtu 211 mohlo dojít k připsání státní podpory na účet účastníků, resp. k jejímu vyplacení účastníkům – nabyvatelům práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření v rozporu s podmínkami stanovenými v § 10 zákona o stavebním spoření, a to ve výši 52.386 Kč.

V návaznosti na uvedené vyhodnocení byla v 1. čtvrtletí roku 2018 zahájena správní řízení se všemi stavebními spořitelny. Po vyhodnocení předložených podkladů pak

ministerstvo ve 2. čtvrtletí roku 2018 uložilo na základě pravomocných rozhodnutí stavebním spořitelnám povinnost vrátit ve 24 případech částku státní podpory v celkové výši 31.839 Kč v případě porušení podmínek stanovených zákonem o stavebním spoření. Příslušné stavební spořitelny uvedenou výši státní podpory vrátily (viz také bod 4.1.).

2.2.2 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří mají uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv, v situacích, kdy stavební spořitelna nemá dostatek informací k posouzení nároku účastníka na státní podporu

Při výkonu této kontroly bylo postupováno podle § 3 zákona o kontrole, kdy ministerstvo jako kontrolní orgán využilo před zahájením kontroly z moci úřední možnost provést úkony, jejichž účelem je opatření podkladů pro posouzení, zda zahájit kontrolu. Kontrola byla provedena mimo plán kontrol na základě vnějšího podnětu, kterým byl v tomto případě dotaz stavební spořitelny.

Kontrola byla zaměřena na dodržování podmínek pro poskytování státní podpory účastníkům podle § 10 zákona o stavebním spoření a v některých případech i v kombinaci s § 8 zákona o stavebním spoření, ve znění účinném do 31.12.2013, kdy došlo k přechodu práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření při úmrtí účastníka.

V případech, kdy je státní podpora poskytnuta na dvě nebo více smluv jednoho účastníka, tj. i v případech, kdy na účastníka přešla práva a povinnosti ze stavebního spoření v rámci smlouvy, která je pak pro účely vyhodnocení nároku na státní podporu posuzována jako vlastní smlouva účastníka, je namíste při kontrole posoudit, zda stavební spořitelna u jednotlivých případů postupovala v souladu s pravidly pro přiznání státní podpory podle § 10 zákona o stavebním spoření a s doloženými dokumenty. V případě, že stavební spořitelna nemohla sama rozhodnout o vrácení státní podpory, rozhoduje o vrácení ministerstvo na základě zjištěných a ověřených skutečností, vyplývajících z identifikačních údajů účastníků.

Ke kontrole bylo vybráno celkem 87 smluv, tj. všechny dotčené smlouvy v rámci dotazů stavebních spořitel, s celkovou výší poskytnuté státní podpory 512 tis. Kč.

Při kontrole bylo na základě shromážděných podkladů a údajů z informačního systému stavebního spoření provozovaného ministerstvem posuzováno, zda účastníkům poskytnutá záloha státní podpory za rok 2017 přísluší, resp. zda jim přísluší v poskytnuté výši. Pokud bylo zjištěno, že státní podpora byla poskytnuta totožné osobě u dvou i více stavebních spořitel a stavební spořitelna sama nemohla pro nedostatek podkladů rozhodnout o vracení státní podpory, ministerstvo určilo, ze které smlouvy bude státní podpora vrácena.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že:

- ve všech 87 případech stavební spořitelny neporušily povinnost kontrolovat, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu, a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi,
- v 71 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v souladu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 494.149 Kč,
- v 16 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 17.564 Kč.

V rámci úkonů předcházejících kontrole byly stavební spořitelny seznámeny s vyhodnocením, zda účastníkům poskytnutá záloha státní podpory za rok 2017 přísluší, resp. zda jim přísluší v poskytnuté výši. Dotčené stavební spořitelny zálohy státní podpory, které účastníkům nepříslušely, vrátily na základě tohoto vyhodnocení ve všech případech ministerstvu a vzhledem k tomu, že v činnosti stavebních spořitelen nebyly po vyhodnocení zjištěny nedostatky, ministerstvo nepřistoupilo k zahájení kontroly z moci úřední u žádné z nich.

2.2.3 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří jsou občany Evropské unie majícími povolený pobyt na území České republiky nebo jsou cizinci majícími na území České republiky trvalý pobyt

Při výkonu této kontroly bylo postupováno podle zákona o kontrole, kdy ministerstvo jako kontrolní orgán zahájilo kontrolu z moci úřední.

Kontrola byla zaměřena na dodržování podmínek pro poskytování státní podpory účastníkům podle § 10 zákona o stavebním spoření u smluv, které byly uzavřeny účastníky, kteří jsou občany Evropské unie majícími povolený pobyt na území České republiky nebo jsou cizinci majícími na území České republiky trvalý pobyt.

Státní podpora přísluší účastníkovi, pokud jím je fyzická osoba, pouze při splnění podmínek stanovených zákonem o stavebním spoření. Podle § 4 odst. 2 písm. b) zákona o stavebním spoření může státní podporu získat občan Evropské unie, kterému byl vydán průkaz nebo potvrzení o pobytu na území České republiky a přiděleno rodné číslo příslušným orgánem České republiky, nebo podle písm. c) fyzická osoba (pro účely kontroly cizinec) s trvalým pobytem na území České republiky a rodným číslem přiděleným příslušným orgánem České republiky.

Nárok na státní podporu za příslušný kalendářní rok vzniká tehdy, pokud účastník splňoval výše uvedené podmínky, tj. mít přidělené rodné číslo a pobyt, resp. trvalý pobyt na území České republiky, po celý kalendářní rok. Přitom v kalendářním roce, v jehož průběhu byla smlouva uzavřena nebo ukončena, postačí, když účastník splňuje tyto podmínky po dobu existence smlouvy v dotčeném roce.

Při kontrole bylo na základě ověření údajů o účastnících u každé smlouvy vyhodnoceno, zda státní podpora byla poskytnuta v souladu s pravidly pro poskytování státní podpory podle § 10 zákona o stavebním spoření, přičemž byl kladen důraz zejména na prokázání nepřetržitého plnění výše uvedených podmínek po celou dobu existence smlouvy, resp. za období, za něž byla státní podpora poskytnuta.

V případech, kdy byl poskytnut úvěr, byla kontrola zaměřena také na dodržování podmínek pro výplatu státní podpory účastníkům podle § 12 zákona o stavebním spoření, a to v souvislosti s ukončením doby spoření uzavřením smlouvy o úvěru ze stavebního spoření, resp. poskytnutím úvěru ze stavebního spoření. V těchto případech byly kontrolovány také úvěrové smlouvy a dokumenty doložené účastníky k poskytnutému úvěru, které jsou nezbytné k doložení účelovosti, a dále doklady potvrzující výši poskytnutého úvěru a jeho čerpání.

V roce 2018 byla ukončena kontrola zahájená v roce 2017, a to 37 smluv s celkovým objemem poskytnuté státní podpory ve výši 319 tis. Kč.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že:

- v 16 případech stavební spořitelny neporušily povinnost kontrolovat, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi,
- v 16 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v souladu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 255.689 Kč,
- v 21 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 63.374 Kč,
- ve 2 případech, kdy byl poskytnut úvěr ze stavebního spoření, nebyla povinnost stavební spořitelny kontrolovat, zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory, porušena.

Ve všech 21 případech, kdy účastníkovi státní podpora nepříslušela, stavební spořitelny státní podporu v roce 2018 vrátily na základě kontrolního zjištění.

2.2.4 Poskytování státní podpory v závislosti na výši částky uspořené v příslušném kalendářním roce

Při výkonu této kontroly bylo postupováno podle § 3 zákona o kontrole, kdy ministerstvo jako kontrolní orgán využilo před zahájením kontroly z moci úřední možnost provést úkony, jejichž účelem je opatření podkladů pro posouzení, zda zahájit kontrolu.

Kontrola byla zaměřena na dodržení podmínek stanovených v § 10 zákona o stavebním spoření, zejména na to, zda státní podpora v jednotlivých letech období 2010 až 2016 byla poskytována ve správné výši a zda byla poskytována účastníkovi,

který splňuje podmínky zákona o stavebním spoření pro vznik nároku na státní podporu, a to v návaznosti na výši uspořené částky.

Podle § 10 zákona o stavebním spoření, ve znění účinném od 01.01.2004 do 31.12.2010, činila poskytovaná záloha státní podpory 15 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20.000 Kč, tj. maximálně 3.000 Kč, a ve znění účinném od 01.01.2011 pak 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20.000 Kč, tj. maximálně 2.000 Kč. Účastníkovi, který má uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv, přísluší státní podpora na ty smlouvy, u kterých o její přiznání požádal. Přitom se postupně poukazují zálohy státní podpory přednostně z uspořených částek u dříve uzavřených smluv, přičemž celkový součet záloh státní podpory ke všem smlouvám účastníka v příslušném kalendářním roce nesmí přesáhnout výše uvedený limit.

Do konce roku byla ukončena kontrola 300 smluv o stavebním spoření zahájená v průběhu roku 2018; na tyto smlouvy byla v období 2010 až 2016 poskytnuta státní podpora v celkové výši 3,6 mil. Kč.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že:

- ve všech 300 případech stavební spořitelny neporušily povinnost kontrolovat, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu, a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi,
- ve všech 300 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v souladu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 3.638.065 Kč.

V rámci úkonů předcházejících kontrole byly stavební spořitelny seznámeny s vyhodnocením, zda účastníkům poskytnutá záloha státní podpory za roky 2010 – 2016 přísluší, resp. zda jim přísluší v poskytnuté výši. Nedostatky v činnosti stavebních spořitelien nebyly po vyhodnocení zjištěny, takže ministerstvo nepřistoupilo k zahájení kontroly z moci úřední u žádné z nich.

2.2.5 Poskytování státní podpory účastníkům, kteří uzavřeli smlouvu o úvěru ze stavebního spoření

Při výkonu této kontroly bylo postupováno podle zákona o kontrole, kdy ministerstvo jako kontrolní orgán zahájilo kontrolu z moci úřední.

Kontrola byla zaměřena na dodržování podmínek pro výplatu státní podpory účastníkům podle § 12 zákona o stavebním spoření, a to v souvislosti s ukončením doby spoření uzavřením smlouvy o úvěru ze stavebního spoření, resp. poskytnutím úvěru ze stavebního spoření.

Podle zákona o stavebním spoření má účastník právo na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření na financování bytových potřeb po splnění podmínek tohoto

zákona a podmínek stanovených stavební spořitelnou ve všeobecných obchodních podmínkách. Účastník má podle zákona o stavebním spoření také v souvislosti s poskytnutím úvěru ze stavebního spoření nárok na výplatu státní podpory před uplynutím tzv. vázací doby v délce 6 let, avšak jen pokud použije uspořenou částku, úvěrové prostředky a státní podporu na bytové potřeby. Stavební spořitelna však může poskytnout účastníkovi překlenovací úvěr do výše tzv. cílové částky, který slouží k úhradě nákladů na řešení bytových potřeb i v případě, kdy účastník ještě nemá nárok na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření.

Ke kontrole bylo v průběhu roku 2018 vybráno 150 smluv s celkovým objemem poskytnuté státní podpory ve výši 1.921.854 Kč, z nichž byla do konce roku ukončena kontrola 120 smluv s celkovým objemem poskytnuté státní podpory ve výši 1.561.854 Kč, které jsou dále předmětem této zprávy; výše poskytnutých úvěrů ze stavebního spoření, resp. překlenovacích úvěrů činila 74 mil. Kč.

Kontrolovány byly úvěrové smlouvy a dokumenty doložené účastníky k poskytnutému úvěru (např. stavební povolení, kupní smlouvy, výpisy z katastru nemovitostí, smlouvy o převodu členských práv a povinností, kolaudační rozhodnutí, daňové doklady, žádosti o čerpání úvěru, oznámení o výši čerpaného úvěru, apod.), které jsou nezbytné k doložení účelovosti, a dále doklady potvrzující výši poskytnutého úvěru a jeho čerpání.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že

- ve 112 případech stavební spořitelny neporušily povinnost kontrolovat, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu, a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi,
- ve 112 případech byla státní podpora evidovaná na účtu účastníka, resp. připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, poskytnuta v souladu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 1.458.571 Kč,
- v 8 případech byla státní podpora, připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, vyplacena stavební spořitelnou v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření, a to ve výši 103.283 Kč; v těchto případech stavební spořitelny zároveň porušily povinnost kontrolovat, zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi.

Příslušné stavební spořitelny státní podporu ve výši 103.283 Kč, která účastníkovi nepříslušela, vrátily v průběhu roku 2018, resp. začátkem roku 2019 na základě kontrolního zjištění.

V návaznosti na uvedené vyhodnocení ministerstvo dále posoudí možnost zahájení správního řízení, resp. řízení o přestupcích, s dotčenými stavebními spořitelkami ve věci porušení povinnosti kontrolovat, zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi.

2.2.6 Shrnutí kontrol ve stavebních spořitelnách

V roce 2018 provedlo ministerstvo kontroly u všech stavebních spořitelén. Bylo zkontrolováno celkem 755 smluv, na které byla vyplacena státní podpora v celkové výši 7.366.391 Kč.

Na základě kontrol provedených podle zákona o kontrole (body 2.2.2 až 2.2.5) a tzv. kontroly od stolu (bod 2.2.1.) byla stavebními spořitelny vrácena státní podpora v 59 případech (tj. 7,8 % z kontrolovaných případů, v nichž byly zjištěny nedostatky) v celkové výši 216.060 Kč.

Z toho v 16 případech byla státní podpora ve výši 17.564 Kč vyplacena stavebními spořitelny v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření na dvě nebo více smluv jednoho účastníka u různých stavebních spořitelén, kdy na základě neúplných či rozporných údajů o účastníkovi stavební spořitelny nemohly samy rozhodnout o vrácení státní podpory a o vrácení rozhoduje ministerstvo na základě zjištěných a ověřených skutečností, vyplývajících z identifikačních údajů účastníků. Ve 21 případech byla státní podpora ve výši 63.374 Kč poskytnuta účastníkům v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření, když účastníci, kteří nejsou občany České republiky, nesplnili podmínky zákona o stavebním spoření, zejména v souvislosti s jejich pobytem na území České republiky, a v 8 případech byla státní podpora ve výši 103.283 Kč, připsaná na účet účastníka do konce doby spoření, vyplacena stavební spořitelnou v rozporu s podmínkami zákona o stavebním spoření, když uspořená částka, peněžní prostředky z úvěru ze stavebního spoření a státní podpora nebyly použity v celé výši na bytové potřeby. Ve 24 případech pak byla vrácena státní podpora ve výši 31.839 Kč, a to v návaznosti na pravomocné rozhodnutí v rámci správního řízení (viz bod 4.1.).

2.2.6.1 Postihy za zjištěné nedostatky

Pokud ministerstvo při kontrole zjistí, že stavební spořitelna porušila povinnost kontrolovat podmínky pro přiznání státní podpory účastníkům, a v důsledku toho dojde k neoprávněnému připsání státní podpory, je oprávněno podle § 16a ve spojení s § 16b zákona o stavebním spoření uložit stavební spořitelně pokutu do výše 20 mil. Kč.

V 8 případech (bod 2.2.5) bylo zjištěno, že stavební spořitelna porušila povinnost kontrolovat, zda účastníkovi trvá právo na státní podporu evidovanou na jeho účtu, a zda byly splněny podmínky pro výplatu státní podpory účastníkovi. Zahájení případného správního řízení, resp. řízení o přestupcích, ve věci uložení pokuty bude předmětem dalšího postupu ministerstva.

Ve 24 případech byla v 1. čtvrtletí roku 2018 zahájena v souvislosti s výsledky tzv. kontroly od stolu (bod 2.2.1) správní řízení se všemi stavebními spořitelny ve věci zjištění, zda nedošlo k připsání státní podpory na účet účastníků, resp. k jejímu vyplacení účastníkům – nabyvatelům práv a povinností vyplývajících

ze stavebního spoření v rozporu s podmínkami stanovenými v § 10 zákona o stavebním spoření (viz bod 4.1.).

Přehled výsledků kontrol je uveden v následující tabulce:

v Kč

Předmět kontroly	Přechod práv a povinností	Nárok na státní podporu	Občané EU a cizinci	Nárok na státní podporu podle výše uspořené částky	Úvěry ze stavebních o spoření	Celkem
Část zprávy	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.2.4	2.2.5	
Částka kontrolované státní podpory	1 335 696	511 713	319 063	3 638 065	1 561 854	7 366 391
Počet případů	211	87	37	300	120	755
Státní podpora vyplacená v souladu se zákonem	1 303 857	494 149	255 689	3 638 065	1 458 571	7 150 331
Počet případů	197	71	16	-	112	396
Státní podpora k vrácení	31 839*	17 564	63 374	-	103 283	216 060
Počet případů	24*	16	21	-	8	69
Vrácená státní podpora	31 839*	17 564	63 374	-	103 283	216 060
Počet případů	24*	16	21	-	8	69

*Údaje vyplývající z pravomocných rozhodnutí v rámci správního řízení.

3 Kontroly u penzijních společnostích

3.1 Subjekty kontrol

V roce 2018 působilo na finančním trhu v České republice celkem 8 penzijních společností oprávněných k nabízení a poskytování finančních služeb v oblasti doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění:

Allianz penzijní společnost, a.s., IČ 25612603,
AXA penzijní společnost a.s., IČ 61859818,
Conseq penzijní společnost, a.s., IČ 27916430,
Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s., IČ 61672033,
ČSOB Penzijní společnost, a. s., člen skupiny ČSOB, IČ 61859265,
KB Penzijní společnost, a.s., IČ 61860018,
NN Penzijní společnost, a.s., IČ 63078074,
Penzijní společnost České pojišťovny, a.s., IČ 61858692.

Ministerstvo v roce 2018 penzijním společnostem poukázalo ze státního rozpočtu částky státního příspěvku ve prospěch účastníků penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření v celkové výši 7,0 mld. Kč (z toho na podporu penzijního připojištění 5,4 mld. Kč).

3.2 Výsledky kontrol

Provedené kontroly byly zaměřeny na dodržování povinností stanovených zákonem o doplňkovém penzijním spoření, resp. zákonem o penzijním připojištění, v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku, a to v případech:

- dodržování zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku,
- dodržování povinnosti penzijní společnosti vrátit státní příspěvek,
- nárok na státní příspěvek ve vazbě na změny délky pojištěné doby z titulu doplacených příspěvků účastníka penzijního připojištění (dále v textu této části zprávy jen „účastník“).

Výběr kontrolovaných případů vycházel z podkladů, které má ministerstvo k dispozici z informačního systému doplňkového penzijního spoření. Výběr byl zaměřen na případy, ve kterých informační systém na základě údajů předaných penzijními společnostmi ministerstvu indikoval možné pochybení penzijní společnosti zejména při vrácení státního příspěvku, nebo problémy s poskytováním státního příspěvku, kdy penzijní společnost změnila počet kalendářních měsíců, na které byly doplacený příspěvky účastníka, čímž může ovlivnit délku trvání pojištěné doby a tím i dobu vzniku nároku na dávku, jejíž součástí je státní příspěvek.

3.2.1 Dodržování zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku

Při výkonu této kontroly bylo postupováno podle zákona o kontrole, kdy ministerstvo jako kontrolní orgán zahájilo kontrolu z moci úřední.

Kontrola byla zaměřena na dodržování zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku podle zákona o penzijním připojištění, resp. podle zákona o doplňkovém penzijním spoření. Ve všech zkontrolovaných případech bylo zároveň prověřováno, zda penzijní společnosti nebyl státní příspěvek poukázán neoprávněně.

Penzijní společnost je povinna vrátit ministerstvu částky státního příspěvku v případech a lhůtách podle § 18 zákona o doplňkovém penzijním spoření, nebo podle § 30 zákona o penzijním připojištění, pokud nebyl poukázán státní příspěvek použit ve prospěch účastníků penzijního připojištění, popř. dalších osob, jejichž nárok vyplývá z uvedených zákonů, nebo pokud zjistila, že jí byly částky státního příspěvku poukázány neoprávněně. Jestliže je penzijní společnost v prodlení s plněním povinnosti vrátit státní příspěvek, je povinna platit penále ve výši 1 % z částky státního příspěvku za každý den prodlení, a to nejvýše do částky rovné částce státního příspěvku, ze které je počítáno.

Celkem bylo ke kontrole v roce 2018 vybráno 315 smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření, u kterých ministerstvo na základě údajů ze žádostí penzijních společností o poskytnutí státního příspěvku a zpráv o vrácení státního příspěvku podaných v průběhu let 2015 až 2017 prověřovalo, zda penzijní společnosti vrátily státní příspěvky v zákonné lhůtě; kontroly započaté v průběhu roku byly do konce roku 2018 dokončeny.

Celkem byly do konce roku 2018 dokončeny kontroly 1.174 smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření (tj. včetně kontroly zahájené v roce 2017) s celkovým objemem poskytnutých státních příspěvků 9 mil. Kč; výsledky vyhodnocení těchto kontrol jsou uvedeny dále. V roce 2018 byla zahájena kontrola dalších 561 smluv o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření, která nebyla k ultimu roku dokončena a není tedy předmětem této zprávy.

Vzhledem k tomu, že část smluv byla pro účely vyhodnocování „rozdělena“ na základě hodnotících kritérií do více případů (např. když v rámci jedné smlouvy část státního příspěvku byla vrácena ve lhůtě a část po lhůtě), je počet jednotlivých případů v případě této kontroly vyšší než počet kontrolovaných smluv.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že:

- v 212 případech byl státní příspěvek vrácen penzijními společnostmi v zákonné lhůtě, a to ve výši 287.927 Kč,
- v 1.145 případech byl státní příspěvek vrácen penzijními společnostmi po marném uplynutí zákonné lhůty, a to ve výši 8.415.290 Kč,
- v 38 případech nebyly splněny podmínky nároku na státní příspěvek a penzijním společnostem byl státní příspěvek ve výši 324.439 Kč poukázán neoprávněně.

Ve všech případech, kdy penzijním společnostem vznikla povinnost vrátit státní příspěvek, byl státní příspěvek vrácen před zahájením kontroly ministerstvu.

Na základě závěrů kontrol bude penzijním společností, které byly v prodlení s plněním povinnosti vrátit státní příspěvek v příslušné zákonné lhůtě, stanoveno ministerstvem penále ve výši 1 ‰ z částky státního příspěvku za každý den prodlení.

3.2.2 Dodržování povinnosti penzijní společnosti vrátit státní příspěvek¹

Při výkonu státního dozoru bylo postupováno podle § 156 zákona o doplňkovém penzijním spoření, kdy tento zákon připouští výkon státního dozoru nad penzijními společnostmi bez zahájení kontroly podle zákona o kontrole a umožňuje vyžádání podkladů a informací nezbytných pro objasnění skutečností souvisejících s tímto dozorem od penzijní společnosti a jejich kontrolu.

Státní dozor byl zaměřen na dodržování povinnosti penzijní společnosti vrátit státní příspěvek v případech, kdy podle údajů evidovaných v informačním systému doplňkového penzijního spoření nebyly státní příspěvky použity ve prospěch účastníků penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření, popř. dalších osob, jejichž nárok vyplývá ze zákona o penzijním připojištění, resp. ze zákona o doplňkovém penzijním spoření, a měly být vráceny penzijní společností ministerstvu.

Penzijní společnost je povinna vrátit ministerstvu částky státního příspěvku v případech a lhůtách podle § 18 zákona o doplňkovém penzijním spoření, nebo podle § 30 zákona o penzijním připojištění, pokud nebyl poukázán státní příspěvek použit ve prospěch účastníků penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření, popř. dalších osob, jejichž nárok vyplývá z uvedených zákonů, nebo pokud zjistila, že jí byly částky státního příspěvku poukázány neoprávněně.

Ke kontrole bylo v rámci státního dozoru vybráno v roce 2017 celkem 199 smluv o penzijním připojištění a o doplňkovém penzijním spoření u všech penzijních společností, u kterých ministerstvo na základě údajů penzijních společností ze žádostí o poskytnutí státního příspěvku a zpráv o vracení státního příspěvku evidovaných v informačním systému doplňkového penzijního spoření prověřovalo, zda penzijním společností vznikla povinnost vrátit státní příspěvky. Celkový objem poskytnutých státních příspěvků v kontrolovaných případech činil 1,6 mil. Kč.

---

¹ Tato kontrola byla uvedena rovněž ve zprávě o výsledcích kontrol v roce 2017, kdy vyhodnocení zahrnovalo výsledky podle stavu ke konci roku 2017.

Kontrola byla dokončena v roce 2018, kdy po vyhodnocení shromážděných podkladů podle stavu ke konci roku 2018 bylo zjištěno, že:

- v 73 případech penzijním společnostem vznikla povinnost vrátit státní příspěvek; státní příspěvek byl penzijními společnostmi vrácen po marném uplynutí zákonné lhůty, a to v celkové výši 347.074 Kč,
- ve 116 případech penzijním společnostem nevznikla povinnost vrátit státní příspěvek, který byl převeden v celkové výši 1.162.031 Kč jako součást prostředků účastníka do jiné penzijní společnosti,
- ve 3 případech byly smlouvy tzv. obnoveny, a to v návaznosti na nově zjištěné skutečnosti, kdy se jednalo o uvedení evidovaných údajů do souladu s právním stavem penzijních připojištění, resp. doplňkových penzijních spoření; v těchto případech penzijním společnostem nevznikla povinnost vrátit státní příspěvek ve výši 24.770 Kč,
- v 7 případech penzijním společnostem nevznikla povinnost vrátit státní příspěvek, který byl vyplacen v celkové výši 91.056 Kč jako součást dávky penzijního připojištění.

Ve všech případech, kdy penzijním společnostem vznikla povinnost vrátit státní příspěvek, byl státní příspěvek vrácen v průběhu kontroly ministerstvu.

Na základě závěrů vykonaného státního dozoru budou s penzijními společnostmi, u kterých bylo zjištěno porušení jejich povinností stanovených zákonem o doplňkovém penzijním spoření v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku, zahájeny kontroly podle zákona o kontrole.

3.2.3 Nárok na státní příspěvek ve vazbě na změnu délky pojištěné doby

Při výkonu státního dozoru bylo postupováno podle § 156 zákona o doplňkovém penzijním spoření, kdy si ministerstvo bez zahájení kontroly podle zákona o kontrole vyžádalo od penzijních společností podklady a informace potřebné pro objasnění skutečností souvisejících s tímto dozorem.

Státní dozor byl zaměřen na dodržování povinností stanovených zákonem o penzijním připojištění v souvislosti s odkladem placení příspěvků účastníka, kdy penzijní společnost předáním informace o dodatečně doplacených příspěvcích účastníka může ovlivnit délku trvání pojištěné doby a tím i dobu splnění podmínek nároku na dávku, jejíž součástí je státní příspěvek.

Zákon o penzijním připojištění podle § 27 umožňuje v případech, kdy účastník požádá o odklad placení příspěvků a následně příspěvky za tuto dobu doplatí, započítat dobu odkladu do tzv. pojištěné doby, která odpovídá době placení příspěvků účastníka, a její splnění je podle § 21 zákona o penzijním připojištění jednou ze základních podmínek pro splnění nároku účastníka na penzi, tzn. na dávku penzijního připojištění, jejíž součástí jsou i k penzijnímu připojištění poskytnuté státní příspěvky.

V případě nároku na starobní penzi musí pojištěná doba činit nejméně 60 kalendářních měsíců a v případě nároku na výsluhovou penzi pak nejméně 180 kalendářních měsíců, přičemž uvedené délky pojištěné doby nelze v penzijním plánu snížit.

V případě doplňkového penzijního spoření je adekvátně tzv. spořicí doba vymezena zákonem o doplňkovém penzijním spoření, kdy spořicí doba odpovídá době placení příspěvků účastníka, přičemž na trvání spořicí doby je vázán vznik nároku na některé dávky z doplňkového penzijního spoření.

Ke kontrole bylo vybráno celkem 223 smluv o penzijním připojištění, u nichž byla podle informací předaných penzijními společnostmi do informačního systému doplňkového penzijního spoření provedena změna délky pojištěné doby z titulu doplacených příspěvků účastníka. Do konce roku 2018 byla ukončena kontrola 121 případů s celkovým objemem poskytnutých státních příspěvků 1,7 mil. Kč, jejichž vyhodnocení je předmětem této zprávy.

Po vyhodnocení shromážděných podkladů bylo zjištěno, že

- v 32 případech s celkovým objemem poskytnutého státního příspěvku 486.446 Kč byla pojištěná doba navýšena v souladu se zákonem o penzijním připojištění, resp. příslušným penzijním plánem;
- v 68 případech s celkovým objemem poskytnutého státního příspěvku 1.094.467 Kč byla pojištěná doba navýšena v rozporu se zákonem o penzijním připojištění, resp. příslušným penzijním plánem; v těchto případech navýšení pojištěné doby neovlivnilo vznik nároku na vyplacenou dávku;
- v 21 případech byla v důsledku neoprávněného navýšení délky pojištěné doby vyplacena dávka, na kterou nevznikl nárok, a jejíž součástí je státní příspěvek ve výši 115.598 Kč.

Ve všech 21 případech, kdy penzijním společnostem vznikla povinnost vrátit státní příspěvek v celkové výši 115.598 Kč, byl státní příspěvek vrácen na základě výkonu státního dozoru.

3.2.4 Shrnutí kontrol v penzijních společnostech

V roce 2018 ministerstvo provedlo, resp. zahájilo, kontroly (včetně státního dozoru) u všech penzijních společností. Zkontrolováno bylo celkem 1.494 smluv o penzijním připojištění, resp. doplňkovém penzijním spoření, na které byl vyplacen státní příspěvek v celkové výši 12.380.780 Kč.

Na základě provedených kontrol byl vrácen státní příspěvek v 94 případech v celkové výši 462.672 Kč (3,7 % z částky kontrolovaného státního příspěvku).

Nedostatky byly zjištěny v 1.345 případech (90 % z kontrolovaných případů). Z toho v případech, kdy bylo kontrolováno dodržování lhůt pro vrácení státního příspěvku (bod 3.2.1), byl státní příspěvek ve výši 8.415.290 Kč v 1.145 případech vrácen

penzijními společnostmi po zákonné lhůtě a v 38 případech byl státní příspěvek ve výši 324.439 Kč poukázán penzijní společnosti neoprávněně. U kontroly dodržování povinnosti vrátit státní příspěvek (bod 3.2.2) byl státní příspěvek v 73 případech v celkové výši 347.074 Kč vrácen penzijními společnostmi po zákonné lhůtě v průběhu kontroly. V případě kontroly nároku na státní příspěvek ve vazbě na změnu délky pojištěné doby byl vrácen státní příspěvek v 21 případech v celkové výši 115.598 Kč.

3.2.4.1 Postihy za zjištěné nedostatky

Ministerstvo stanoví penzijní společnosti podle § 157 zákona o doplňkovém penzijním spoření ve správním řízení svým rozhodnutím penále ve výši 1 ‰ za každý den prodlení z neoprávněně poukázané částky státního příspěvku nebo z částek státního příspěvku, které nebyly penzijní společností použity ve prospěch účastníků penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření, a nebyly v zákonném termínu vráceny ministerstvu. Penále lze stanovit nejvýše do částky státního příspěvku, ze které je počítáno, a zároveň pokud by vypočtená částka penále byla nižší než 500 Kč, ministerstvo penále nestanoví.

Pokud penzijní společnost poruší jiné povinnosti podléhající státnímu dozoru ministerstva a takové porušení naplní skutkovou podstatu správního deliktu, resp. přestupku, ministerstvo uloží penzijní společnosti podle § 160 zákona o doplňkovém penzijním spoření pokutu do 20 mil. Kč.

Zahájení správních řízení ve věci uložení penále za pozdní vrácení státního příspěvku, popř. správních řízení, resp. řízení o přestupcích, ve věci uložení pokuty za správní delikt, resp. přestupek, kterého se penzijní společnosti mohly dopustit tím, že nevrátily státní příspěvek ve stanovených lhůtách nebo nevyplácí, resp. nevyplatily, dávky v souladu se zákonem o doplňkovém penzijním spoření, bude předmětem dalšího postupu ministerstva.

Přehled výsledků kontrol je uveden v následující tabulce:
v Kč

Předmět kontroly	Dodržování lhůt pro vrácení st. příspěvku	Vrácení státního příspěvku	Nárok na státní příspěvek	Celkem
Část zprávy	3.2.1	3.2.2	3.2.3	
Částka kontrolovaného státního příspěvku	9 059 338	1 624 931	1 696 511	12 380 780
Počet případů	1 174	199	121	1 494
St. příspěvek vyplacený v souladu se zákonem	8 734 899	1 277 857	1 580 913	11 593 669
Počet případů	1 136	126	100	1 362
Státní příspěvek k vrácení	0*	347 074	115 598	462 672
Počet případů	-	73	21	94
Vrácený státní příspěvek	-	347 074	115 598	462 672
Počet případů	-	73	21	94

* Ve všech případech, kdy penzijním společnostem vznikla povinnost vrátit státní příspěvek, byl státní příspěvek před zahájením kontroly vrácen ministerstvu.

4 Správní řízení

Jak již bylo uvedeno v předchozích částech věnovaných postihům za zjištěné nedostatky, ministerstvo, pokud zjištěné nedostatky naplní skutkovou podstatu správního deliktu, resp. přestupku, uloží stavebním spořitelnám nebo penzijním společnostem pokutu. Při určení její výměry ministerstvo přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán; u přestupku se musí jednat o společensky škodlivý protiprávní čin.

Pokud se nejedná o správní delikty, resp. přestupky, tak ministerstvo podle § 16 zákona o stavebním spoření v případě porušení podmínek stanovených tímto zákonem uloží stavební spořitelně vrátit část, případně celkovou částku vyplacené státní podpory, přičemž částku státní podpory uloženou k vrácení do státního rozpočtu vybírá a vymáhá ministerstvo.

Dále může ministerstvo podle § 157 zákona o doplňkovém penzijním spoření penzijní společnosti, která porušila tento zákon v souvislosti s poskytováním nebo vrácením státního příspěvku, uložit ve správním řízení opatření k nápravě zjištěného nedostatku odpovídající povaze porušení a jeho závažnosti. Ministerstvo je také oprávněno stanovit penzijní společnosti, jak již bylo uvedeno, ve správním řízení svým rozhodnutím penále a může také uložit penzijní společnosti pořádkovou pokutu do 5 mil. Kč za nesplnění povinností souvisejících s výkonem dozoru (např. za neposkytnutí potřebné součinnosti).

4.1 Správní řízení se stavebními spořitelnami

Ministerstvo v roce 2018 v návaznosti na výsledek tzv. kontrol od stolu provedených v roce 2018 vedlo se všemi stavebními spořitelnami správní řízení ve věci možného porušení povinností stanovených zákonem o stavebním spoření, kterého se stavební spořitelna mohla dopustit tím, že v souvislosti s přechodem práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření v důsledku úmrtí účastníka stavebního spoření připsala na účet účastníků stavebního spoření – nabyvatelů práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření, případně vyplatila účastníkům stavebního spoření – nabyvatelům práv a povinností vyplývajících ze stavebního spoření státní podporu za určité kalendářní roky v rozporu s podmínkami stanovenými zákonem o stavebním spoření.

V rámci vedených správních řízení ministerstvo uložilo stavebním spořitelnám vrátit státní podporu v celkové výši 31.839 Kč.

V souvislosti s výsledky kontrol stavebních spořitelen provedených v roce 2018 podle zákona o kontrole budou po posouzení závažnosti správního deliktu, resp. přestupku, případná správní řízení, resp. řízení o přestupcích, ve věci uložení pokut za správní delikty, resp. přestupky, předmětem dalšího postupu ministerstva.

4.2 Správní řízení s penzijními společnostmi

V roce 2018 ministerstvo v návaznosti na kontroly, které byly provedeny u penzijních společností, vydáním příkazů stanovilo penzijním společnostem povinnost platit penále za prodlení s plněním povinnosti vrátit státní příspěvek v příslušné zákonné lhůtě v celkové výši 1.425.769,76 Kč.

V souvislosti s výsledky kontrol penzijních společností ukončených v roce 2018 budou po posouzení závažnosti správního deliktu, resp. přestupku, případná správní řízení, resp. řízení o přestupcích, ve věci uložení pokut za správní delikty, resp. přestupky, předmětem dalšího postupu ministerstva. Zároveň budou postupně v průběhu roku 2019 ministerstvem zahájena další správní řízení s penzijními společnostmi ve věci uložení penále za nedodržení zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku.

5 Závěr

Kontroly (včetně výkonu státního dozoru u stavebních spořitelén a penzijních společností) provedené v roce 2018 u stavebních spořitelén a penzijních společností byly ministerstvem v rámci jeho působnosti zaměřeny na dodržování povinností kontrolovaných osob v souvislosti s poskytováním státní podpory stavebního spoření a státního příspěvku penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření, které jsou poskytovány na podporu těchto produktů ze státního rozpočtu. Kontroly byly cíleně² zaměřeny na oblasti s potenciálně nejvyšší možností vzniku rizika, kdy by státní podpora a státní příspěvky mohly být použity v rozporu s účelem stanoveným příslušnými zákony nebo byly kontrolovaným osobám vyplaceny neoprávněně a měly být vráceny ministerstvu. Tím je současně dosahováno i preventivního účinku kontrol, když kontrolované osoby na základě kontrolních závěrů přijímají konkrétní opatření k nápravě zjištěných nedostatků, což se následně projeví nejen v kontrolovaných případech, ale i v dalších obdobných případech přímo nesouvisejících s danou kontrolou.

Výsledky kontrol provedených v roce 2018 u stavebních spořitelén v případech, kdy nebyla státní podpora poskytnuta v souladu s podmínkami zákona o stavebním spoření, neprokázaly systematické pochybení u některé ze stavebních spořitelén, které by vedlo k zásadnímu porušování povinností, které jsou jim stanoveny zákonem o stavebním spoření.

Provedené vyhodnocení výsledků jednotlivých kontrol odhalilo zejména pochybení stavebních spořitelén plynoucí převážně z faktu, že ne vždy mají stavební spořitelny dostatek informací, aby mohly beze zbytku dostát svým zákonným povinnostem (např. z důvodu neznalosti údajů podléhajících bankovnímu tajemství, popř. ochraně osobních údajů, o dalších smlouvách o stavebním spoření účastníka stavebního spoření).

U penzijních společností výsledky kontrol v případech, kdy penzijní společnosti nedodržely své povinnosti stanovené v zákoně o doplňkovém penzijním spoření v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku, případně předaly do informačního systému doplňkového penzijního spoření informace v rozporu s relevantním ustanovením zákona o penzijním připojištění, neprokázaly systematické pochybení u některé z penzijních společností, které by vedlo k zásadnímu porušování povinností, které jsou jim stanoveny zákonem o doplňkovém penzijním spoření, resp. zákonem o penzijním připojištění.

---

² Ministerstvo využívá analytickou metodu vytěžování dat obsažených v informačních systémech stavebního spoření a doplňkového penzijního spoření s cílem získat potenciálně užitečné údaje a informace k provedení kontrol (tzv. data mining).

Provedené vyhodnocení výsledků jednotlivých kontrol odhalilo u některých penzijních společností porušení jejich povinností plynoucí zejména (jak penzijní společnosti uváděly ve svých zprávách o odstranění zjištěných nedostatků) z důvodů nedostatečného nastavení jejich vlastních informačních systémů. To se projevilo zejména v případech kontroly dodržování zákonných lhůt pro vrácení státního příspěvku a kontroly dodržování povinnosti penzijní společnosti vrátit státní příspěvek. Další pochybení penzijních společností v ostatních případech jdou zejména na vrub osobních chyb jednotlivců nebo opět faktu, že ne vždy mají penzijní společnosti dostatek informací (s ohledem na bankovní tajemství, popř. ochranu osobních údajů), aby mohly beze zbytku dostát svým zákonným povinnostem.

Výše uvedenému nasvědčuje i relativně vysoké procento zjištěných nedostatků u penzijních společností, byť částečný vliv má i cílený výběr kontrolovaných případů.

Výsledky provedených kontrol byly ministerstvem využity k úpravě nastavení informačních systémů stavebního spoření a doplňkového penzijního spoření a dále budou využity pro zpracování návrhů potřebných legislativních změn a zohledněny v metodice výkonu dozoru u stavebních spořitelén a u penzijních společností s cílem zajišťovat co nejlepší správu státem poskytované státní podpory stavebního spoření a státního příspěvku penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření.

Stavebním spořitelnám a penzijním společnostem by výsledky kontrol měly sloužit zejména jako zpětná vazba ke zlepšování dodržování povinností, které jim ukládá zákon o stavebním spoření, resp. zákon o doplňkovém penzijním spoření a zákon o penzijním připojištění.